

HARIDUSTEADUSTE INSTITUUDI ARENGUKAVA 2023–2027

Igäühel on õppimisel oma tee

I Sissejuhatus

Haridusteaduste instituut on haridusteaduste alase kompetentsi kandja ja haridusuuenduste eestvedaja Tallinna Ülikoolis ja Eestis tervikuna. Panustame ühiskonda õpetajate ettevalmistamise, nende professionaalse arengu toetamise ning haridusvaldkonna uurimise ja arendamise kaudu. Lähtudes õppijakesksusest kõikides hariduse liikides ja tasemetel, toetame interdistsiplinaarset jätkusuutlikku lähenemist, mis põhineb teadusuuringutel, arendustegevusel ja koostööl nii ülikoolisisesest kui -välisest partneritega. Toetame ja aitame ellu viia riiklikke haridusstrateegilisi eesmärke õpetajate kvaliteetse ettevalmistuse, järelkasvu, paindlike õpivõimaluste, mitteformaal- ja formaalõppe lõimimise¹ ja haridusastutuste eestikeelsele õppele ülemineku osas². HTI on eestvedaja ülikooli haridusuuenduse fookusvaldkonnas, integreerides elukestvaid õpet formaalses, mitteformaalses ja informaalses hariduses. Tugevdame seost haridusuuringute ja -praktika vahel, et rakendada haridusuuendusi tõhusamalt ja ulatuslikumalt.

HTI panustab ühiskonda tagades õpetajate järelkasvu kõikidel haridustasemetel, toetades paindlikke õpiteid läbi elukestva õppe ja toimetulekut mitmekultuurilises koolikeskkonnas. Toetame õpetajaid ja haridusjuhte uute õpetamis- ja õppimispraktikate kasutamisel ning haridusvaldkonna innovatsiooniprotsesside ja institutsionaalsete muutuste eestvedamisel. Peame oluliseks õppijate mitmekesisuse märkamist ja arvestamist ning edendame sellele vastavat õpetamismetoodikat ja tugitegevusi kaasava hariduse valdkonnas. Juhime tõenduspõhist lähenemist ja digitaalsete uuenduste kriitilist seiret hariduses, aidates kaasa õpetajate ja õppijate digipädevuste tõusule. Panustame koostöise koolikultuuri kujunemisse õppijast lähtuvate tõenduspõhiste uuenduste loomisel.

II Seos ülikooli strateegiliste eesmärkidega

Instituut lähtub oma arengu ja tegevuste kavandamisel [ülikooli strateegilistest eesmärkidest](#) panustades eeskätt haridusuuenduse fookusvaldkonda. Instituudi strateegiliseks suunaks eelmisel perioodil oli personaliseeritud õppe rakendamise toetamine. Käesoleva arengukava eesmärkide kavandamisel on lähtutud eelmise perioodi [tegevuse kokkuvõttest, personaliseeritud õppe kontseptsioonist](#) ning kavandatud on ülikooli eesmärkide saavutamiseks instituudi alaeesmärgid ja rakendusplaan alljärgnevalt.

¹ Haridusvaldkonna [arengukava](#) 2021-2035. Haridus- ja Teadusministeerium. Tallinn.

² Eesti keele [arengukava](#) 2021-2035. Haridus- ja teadusministeerium

Ülikooli strateegiline eesmärk: kõrgetasemeline teadus- ja loometöö Eesti heaks

Instituudi eesmärk: akadeemiliste töötajate kõrgetasemeline teadustegevus ning haridusuuenduse valdkonna teadmussiire toetab õppijast lähtuvate ja paindlike õpiteede loomist ja üleminekut eestikeelsele õppele ning formaal- ja mitteformaalõppe lõimimist.

- Uuringud õppija vajadustest lähtuva õppe ja paindlike õpiteede arendamiseks lõimides formaal- kui ka mitteformaalharidust erinevates õpikeskkondades on läbi viidud kaasates partnereid avalikust ja /või erasektorist.
- Haridusuuringud on praktiliste lahendustega lõimitud ning toetavad tõenduspõhiseid otsuseid õppija vajadustest lähtuva õppe ja paindlike õpiteede kohta.
- Uurimisrühmade uurimistulemuste publitseerimine on kaasa aidanud instituudi teadlaste rahvusvahelisele mõjukusele ja eestikeelsele valdkondlikule teadusloomele.

Ülikooli strateegiline eesmärk: Elumuutev õppimiskogemus ja tulevikuvajadustele vastav õpe

Instituudi eesmärk: paindlikud õpiteed tagavad õpetajate ja teiste haridusvaldkonna töötajate ettevalmistuse ja järelkasvu.

- Õppijatele on loodud paindlikud õppimisvõimalused, mis lõimivad formaal- ja mitteformaalõppe kogemust, sh töökohapõhist õpet.
- Õppeprotsess on õppijat võimestav ja õpikeskkond toetab õppijate üld- ja tulevikuoskuste kujunemist ning heaolu.
- Ülikooli õpetajaharidus on hinnatud tagades õpetajate järelkasvu ja ülemineku eestikeelsele õppele.

Ülikooli strateegiline eesmärk: Tark ja väärtustatud organisatsioon

Instituudi eesmärk: koostöine õpi-ja töökeskkond tagab töötajate järelkasvu ja professionaalse arengu

- Instituudi töökeskkond on atraktiivne, kus töötajad tunnevad end väärtustatuna.
- Alustavate töötajate professionaalset arengut ja karjääri kujunemist toetab mentorluse süsteem.
- Instituudi õppejõudude professionaalne areng on toetatud läbi koosõppimise ja koosõpetamise võimaluste ning juhtimisülesannetega töötajatel on oskused võimestavaks eestvedamiseks.

Lisa 1 Arengukava rakendusplaan

Lisa 2 Arengukava kontseptsioon

Lisa 3 Mõisted

HARIDUSTEADUSTE INSTITUUDI ARENGUKAVA RAKENDUSPLAAN

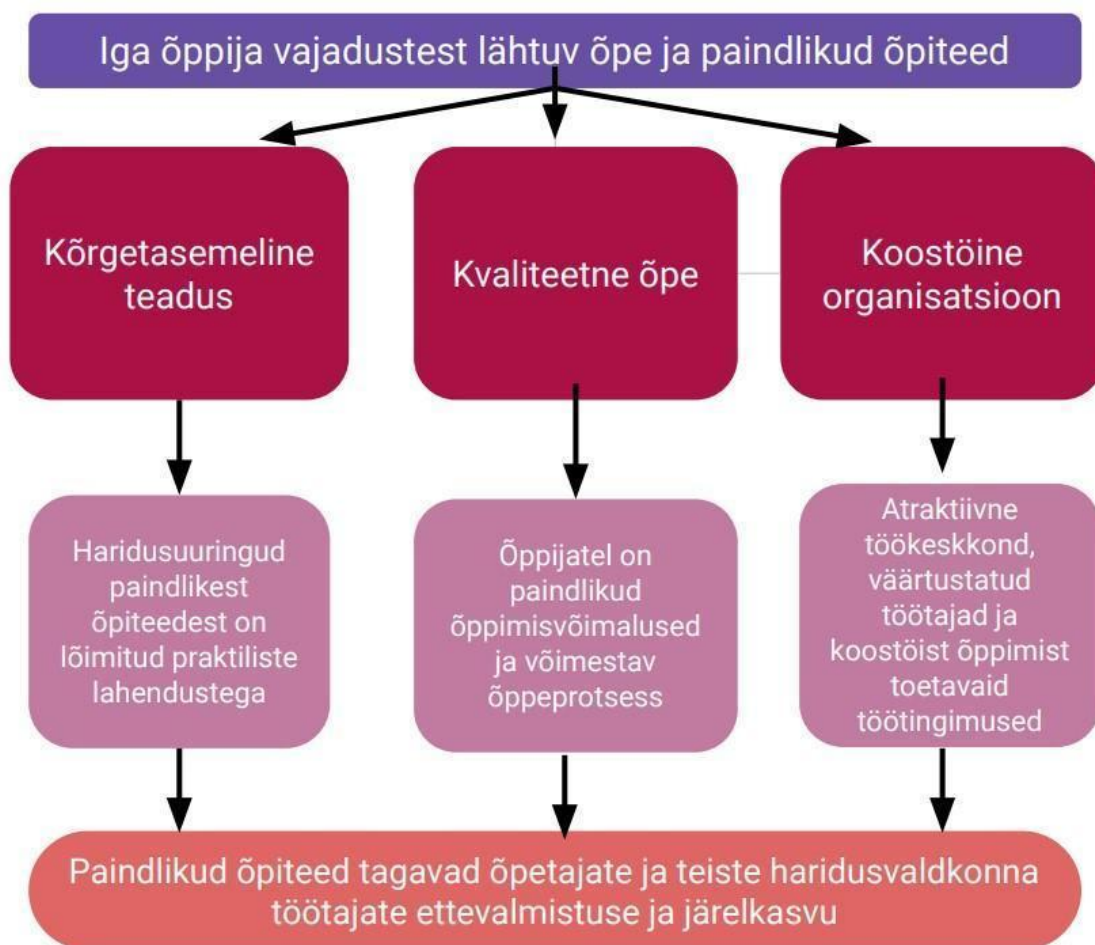
Eesmärgid	Vastutaja	Tähtaeg
1. STRATEEGILINE EESMÄRK Kõrgetasemeline teadus- ja loometöö Eesti heaks Instituudi eesmärk: Akadeemiliste töötajate kõrgetasemeline teadustegevus ning haridusuuenduse valdkonna teadmussiire toetab õppijast lähtuvate ja paindlike õpiteede loomist ja üleminekut eestikeelsele õppele ning formaal- ja mitteformaalõppe lõimimist.		
Alaesmärk: Uuringud õppijast lähtuva õppe ja paindlike õpiteede arendamiseks lõimides formaal- kui ka mitteformaalharidust erinevates õpikeskkondades on läbi viidud kaasates partnereid avalikust ja /või erasektorist.	Hinnangute pidepunktid: Uurimisprojektide arv on suurenenud. (Algtase: projektid puuduvad. Sihttase: vähemalt kolm uurimisprojekti, mis käsitlevad õppijast lähtuva õppe ja paindlike õpiteede teemasid ning kuhu on kaasatud partnereid ja/või külalisteadlasi).	
Uurimisprojektid õppijast lähtuva õppe ja paindlike õpiteede uurimiseks ja arendamiseks on läbi viidud kaasates partnereid avalikust ja/või erasektorist.	Uurimisrühmade juhid	2027
Uurimisrühmade teadusvõimekust paindlike õpiteede uurimisel on toetatud rahvusvaheliste teadlaste kaasamine läbi külalisprofessorite või külalisteaduritena.	Uurimisrühmade juhid, direktor	2027
Uurimisrühmade teadustöö tulemuste populariseerimine on kaasa aidanud instituudi teadustegevuse väljapaistvusele ja erialade turundamisele.	Teaduskoordinaator kommunikatsiooni spetsialist	2023
Alaesmärk: Haridusuuringud on praktiliste lahendustega lõimitud ning toetavad tõenduspõhist arendustegevust ja otsuseid haridusasutustes õppijast lähtuvate paindlike õpiteede kavandamisel.	Hinnangute pidepunktid: Haridusasutustele on välja töötatud uuringutel põhinevad praktilised lahendused ja arendusprogrammid. (Algtase: kahe akadeemilise suuna programme pakutakse HIKis teenustena. Sihttase: igast akadeemilisest suunast pakutakse vähemalt kaks programmi HIKi teenusena).	
Haridusuuringute tulemusele toetudes on loodud praktilised lahendused, mida pakutakse haridusasutustele suunatud arendus-, sekkumisprogrammide või muude arendustegevuste raames.	Akadeemilised töötajad, HIKi töötajad	2027
Koostöö HTM-i ja TÜ-ga on regulaarne ning erialade õppejõud on kaasatud valdkonna strateegiate kavandamisse ning teadus- ja	Akadeemilised töötajad	2025

arendusprojektide elluviimisesse.		
Haridusuuenduse konkursi kaudu koondatud haridusasutuste haridusinnovatsiooni näiteid levitatakse ja kasutatakse taseme- ning täiendusõppes.	HIK-i juht	2027
Alaeesmärk: Uurimisrühmade uurimistulemuste publitseerimine on kaasa aidanud teadlaste rahvusvahelisele mõjukusele ja eestikeelsele valdkondlikule teadusloomele.	Hinnangute pidepunktid: Teadusartiklite arv rahvusvahelistes ajakirjades on suurenenud ning artiklite arv EHA-s on stabiilne või suurenenud. (Algtase 2022. aasta tulemuste põhjal, akadeemiliste töötajate h-indeks dotsendil 5-10, kaasprofessoril 10-15, professoril 15-20 Google Scholaril põhjal).	
Uurimisrühmades toimuvad regulaarsed kirjutamisseminarid nooremteaduritele ja alustavatele akadeemilistele töötajatele ning ühisseminarid rahvusvaheliste partneritega.	Uurimisrühmade juhid	2027
Akadeemiliste töötajate publitseerimise võimekuse tõstmiseks on viidud sisse regulaarsed seminarid avaldatud artiklite tutvustamiseks.	Teaduskoordinaator	2025
Uurimisrühmade uurimistulemused on avaldatud mõjukates rahvusvahelistes ajakirjades.	Uurimisrühmade juhid	2027
Uurimisrühmade uurimistulemused on avaldatud regulaarselt Eesti Haridusteaduste Ajakirjas.	Uurimisrühmade juhid	2027
2. STRATEEGILINE EESMÄRK Elumuutev õppimiskogemus ja tulevikuvajadustele vastav õpe Instituudi eesmärk: Paindlikud õpiteed tagavad õpetajate ja teiste haridusvaldkonna töötajate ettevalmistuse ja järelkasvu		
Alaeesmärk: Õppijatele on loodud paindlikud õppimisvõimalused, mis lõimivad formaal- ja mitteformaalõppe kogemust.	Hinnangute pidepunktid: Üliõpilaste tagasiside paindlikkusele õppeprotsessis on suurenenud. On suurenenud pakutavate mikrokraadide ja neil õppijate arv. (Algtase: 2022. aasta näitajad õppekavade lõikes).	
Paindlike õpiteede mudelites on arvestatud haridusvaldkonna õppijate sh õpetajaks õppijate ettevalmistust ja töökogemust.	Akadeemilised töötajad	2027
Õppe kavandamisel ja läbiviimisel on kasutatud e-õppe ja töökohapõhise õppe võimalusi.	Õppejuht	2025
Lähtuvalt üliõpilaste individuaalsest rahvusvahelisest töö- ja õpikogemusest on kujundatud erinevaid paindlikke võimalusi mobiilsuse pakkumiseks.	Õppejuht	2027
Mikrokraadide abil on toetatud õppijate paindlikke õpiteid ja võimalusi	Õppejuht	2027

tasemeõppe lõpetamiseks.		
Pikaajalised täienduskoolituse- ja arenguprogrammid moodustavad enamiku haridusvaldkonna täiendusõppes.	HIKi juht	2026
Alaeesmärk: Õppeprotsess on õppijat võimestav ja õpikeskkond toetab õppijate üld- ja tulevikuoskuste kujunemist, õpingute katkestamise vähendamist ning õppijate heaolu.	Hinnangute pidepunktid: Üliõpilaste rahulolu õppeprotsessiga on suurenenud ja õpingute katkestamine vähenenud. (Algtase lähtuvalt 2022. aasta näitajatest).	
Instituudi õppekavade aineid on analüüsitud lähtuvalt üliõpilaste tulevikuoskuste ja üldpädevuste kujundamise vajalikkusest, loodud on üleinstituudilised valikained.	Õppejuht, õppekava kuraatorid	2024
Regulaarsele üliõpilaste tagasiside analüüsile toetudes on tõusnud õppejõudude teadlikkus õppijate heaolu toetamiseks.	Õppejuht, kuraatorid	2027
Kõikides õppekavades on sisse viidud grüpiidentiteeti kujundavad õppevormid, toetamaks õppijat võimestavat õppeprotsessi.	Õppekava kuraatorid	2027
Alaeesmärk: Ülikooli õpetajaharidus on õpetajaks õppijate poolt hinnatud tagades õpetajate järelkasvu ja ülemineku eestikeelsele õppele.	Hinnangute pidepunktid: Instituudi erialadele vastuvõtu konkurss on suurenenud. Vilistlaste rahulolu ettevalmistusega õpetaja tööks on kõrge. (Algtase lähtuvalt 2022. aasta näitajatest).	
Haridusvaldkonna töötajate ettevalmistuses on arvestatud vajadusega toetada toimetulekut kaasavas ja mitmekultuurilises õpikeskkonnas.	Akadeemilised töötajad	2023
Õpetajakoolituse didaktika ja praktika õppejõudude võrgustiku kaudu on toetatud ühtsete arusaamade kujunemist õppimisest ja arengust ja õpetaja kutsepädevustest.	Õpetajahariduse koordinaator	2027
Üliõpilased ja vilistlased on kaasatud õppekavade arendus- ja turundustegevustesse aidates tõsta erialade mainet ja atraktiivsust.	Akadeemilised töötajad	2027
Õpetajate Akadeemia programmi kaudu on toetatud didaktikaalaste uurimisrühmade tegevust ning tegevõpetajate kaasamist õppe- ja teadustegevusse.	Programmi juht	2026
3. STRATEEGILINE EESMÄRK Tark ja väärtustatud organisatsioon Instituudi eesmärk: Koostöine õpi-ja töökeskkond tagab töötajate järelkasvu ja professionaalse arengu		
Alaeesmärk: Instituudi töökeskkond on atraktiivne, kus töötajad tunnevad end väärtustatuna.	Hinnangute pidepunktid: Töötajate rahulolu töötasuga, tööle tagasisidega ja töökeskkonnaga on	

	tõusnud. (Algtase: töötajate 2021/2022. aasta rahulolu-uuringu tulemused).	
Akadeemilise töötaja töötasu on konkurentsivõimeline.	Direktor	2027
Töötajate tunnustamisel on väärtustatud õppe-, teadus-, arendustegevused ja ühiskondlik panus.	Direktor	2027
Koostöövestlused kõikide instituudi töötajatega on kaasa aidanud töötajate professionaalsele arengule ja karjääri kujundamisele.	Administratiivjuht	2027
Töötajate koormusarvestus toetab töötaja professionaalset arengut ja karjäärivalikuid.	Administratiivjuht	2027
Instituudi õpi- ja töökeskkond on kaasajastatud.	Direktor	2027
Alaeesmärk: Alustavate töötajate professionaalset arengut ja karjääri kujunemist toetab mentorluse süsteem.	Hinnangute pidepunktid: Alustavate töötajate töörahulolu on kõrge.	
Ülikoolis on loodud mentorite võrgustik algajate töötajate toetamiseks ning toimuvad regulaarsed mentorite kohtumised.	Kõrgkoolididaktika arendaja	2023
Instituudi alustavatel töötajatel on mentorid.	Administratiivjuht	2025
Alaeesmärk: Instituudi õppejõudude professionaalne areng on toetatud läbi koosõppimise ja koosõpetamise võimaluste ning juhtimisülesannetega töötajatel on oskused võimestavaks eestvedamiseks.	Hinnangute pidepunktid: Üliõpilaste tagasiside õppejõudude õpetamispädevusele ning töötajate tagasiside/rahulolu instituudi juhtimisega on kõrge (Algtase 2021/2022. aasta näitajad)	
Vähemalt kord semestris on toimunud õppejõudude kogemuskohvikud.	Kõrgkoolididaktika arendaja	2027
Õppetöö korraldus ja koormusarvestus toetab töötajate koosõpetamise võimalusi.	Õppejuht	2025
Instituudi juhtimisülesannetega töötajad on kasutanud võimalusi juhtimisvõimekuse kujunemiseks ja toetamiseks.	Administratiivjuht	2023

HARIDUSTEADUSTE INSTITUUDI ARENGUKAVA KONTSEPTSIOON

MÕISTED

Formaalõpe on koolieelses lasteasutuses, üldharidus-, kutse- ja kõrgkoolis õppekava alusel toimuv eesmärgistatud õpe, mida viivad läbi spetsiaalse ettevalmistuse ja kvalifikatsiooniga õpetajad või õppejõud.

Kaasav haridus on süsteemne lähenemisviis tavakoolides kvaliteetse hariduse pakkumisele, mis vastab tõhusalt kõigi kohaliku kogukonna õpilaste akadeemilise ja sotsiaalse õppimise vajadustele³.

Mitteformaalõpe on eesmärgistatud vabatahtlik õpe, mis toimub kindla õppeprogrammi alusel ja kindlatele huvirühmadele erinevates keskkondades. Mitteformaalse õppe võimalusi pakuvad noorsootöö, huviharidus, vabaharidus ja täiskasvanute täienduskoolitused.

Personaliseeritud õpe on õpetamise viis, kus õppimistegevused lähtuvad õppija vajadustest, huvidest ja võimetest ning kus õpieesmärgid on sageli ka õppija enda seatud⁴.

Tulevikupädevused on teadmised, oskused ja hoiakud, mis võimaldavad toime tulla üha keerukamas kiiresti muutuvmas maailmas, sh sotsiaalne intelligentsus, innovaatus ja kohanemisvõime, õppimine ja mõtestamine (võime mõtestada ja väärtustada õpitu sisulist tähendust), kultuuridevaheline pädevus (võime tegutseda eri kultuurikontekstides), mudeldav mõtlemine (oskus töötada suurte andmemahutudega, andmekäsitusoskus, andmepõhine tegevus), uue meedia kirjaoskus, valdkondadeülesus, disainmõtlemine, toimetulek kognitiivse koormusega ja virtuaalne koostöö⁵.

Õppijast lähtuv õpe arvestab õppija individuaalsete erinevuste ja arenguvajadustega, et õppijat võimestada. Õppijat võimestav haridus toetab õppija eneseanalüüsioskuse, tegevusvõimekuse (agentsuse), õpioskuse jt üld- ja tulevikuoskuste kujunemist, sotsiaalset ja emotsionaalset heaolu ning valmidust elukestvalt õppida⁶.

Õpikäsitlus on arusaam sellest, mis eesmärgidel ja mil viisil õppimine toimub, millistes suhetes on õppeprotsessis osalejad, ning nende arusaamade rakendamine praktikas. Õpikäsitlus on osa laiemast koolikultuurist. Õpikäsitluse muutus tähendab muutusi õppesisus (õppekavades), õppimise ja õpetamise viisides ning õppimises osalejate suhetes⁷.

³ Haridusvaldkonna [arengukava](#) 2021-2035. Haridus- ja Teadusministeerium. Tallinn.

⁴ Personaliseeritud õpe. <https://kompass.harno.ee/personaliseeritud-ope/>

⁵ Haridusvaldkonna [arengukava](#) 2021-2035. Haridus- ja Teadusministeerium. Tallinn.

⁶ Haridusvaldkonna [arengukava](#) 2021-2035. Haridus- ja Teadusministeerium. Tallinn.

⁷ Õpikäsitlus. <https://www.hm.ee/opikasisitus>